

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์วัชบุรี
อำเภอวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
OPERATION OF SYSTEMS OF CARING AND ASSISTING STUDENTS
AT THAWATBURI SOCIAL WELFARE SCHOOL IN
THAWATBURI DISTRICT, ROI ET PROVINCE

พระหวั่น วรกวินโท (เพ็งวิไล)¹

WAN WARAKAWINTO (PENGWILAI)

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์วัชบุรี อำเภอวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์วัชบุรี อำเภอวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด และ3)เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์วัชบุรี อำเภอวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ครูผู้สอน จำนวน 67 คน โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียน ส่วนปัญหาการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์วัชบุรี อำเภอวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ส่วนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยได้แก่ ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ข้อเสนอแนะคือ โรงเรียนควรจัดเวลาและความสะดวกให้ครูในการเยี่ยมบ้านนักเรียนและระเบียบงานสมควรมีข้อมูลนักเรียนครบทุกด้าน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนควรร่วมมือกันในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรสร้างความสำคัญในกิจกรรมโฮมรูมของครูและนักเรียนเพื่อสะท้อนความผูกพันระหว่างครูและนักเรียน ควรจัดครู และบุคลากรที่รับผิดชอบเข้าอบรมทักษะและเทคนิคการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ควรมีการประเมิน และปรับปรุงระบบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study states operations of systems of caring and assisting students at Thawatburi social welfare school in Thawatburi district, Roi Et province 2) to study problems of operations of systems of caring and assisting students at Thawatburi social welfare school in Thawatburi district, Roi Et province and 3) to study the suggestions of operations of systems of caring and assisting students at Thawatburi social welfare school in Thawatburi district, Roi Et province. The sample was 67 persons. A constructed 5-level rating scale questionnaire with reliability value at 0.87 and IOC (Item – Objective Congruence) 0.60 – 1.00 were used as a tool to collect data. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation.

The result of this study found that states of operations of systems of caring and assisting students at Thawatburi social welfare school in Thawatburi district, Roi Et province was generally in the high level. When each aspect was considered from high to small average, it was found that all aspects were in the high level. They were supporting students, protecting and solving problems, forwarding, knowing students individually and screening students. Problems of operations of systems of caring and assisting students at Thawatburi social welfare school in Thawatburi district, Roi Et province were in the small level as a whole. When each aspect was considered from high to small average, it was found that two aspects were in the moderate level. They were screening students and knowing students individually. In the small level, there were supporting students, forwarding and protecting and solving problems.

The suggestion was school should provide time and facilities for teachers to visit students' homes and the record should have information of all aspects. School committee, local and parents should cooperate with each other to care and assist students. To make the homeroom meaningful for teachers and students to reflect on the relationship among them, teachers and responsible personnel participate in the advisory technical skills training to students and assessment and improvement the systems of caring and assisting students continuously.

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพระบบการศึกษาในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลาความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสารไร้พรมแดนทำให้สังคมไทยในปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของเด็กที่ก่อให้เกิดความสับสนในการตัดสินใจรับค่านิยมต่างๆ ทำให้มีผลต่อการปรับตัวของเด็กที่ก้าวเข้าสู่วัยรุ่น มีค่านิยมที่ผิดๆ ส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมหาต่างๆ มากมาย ซึ่งตรงกับ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552ก, หน้า 3 - 4) กล่าวว่า ปัญหาสำคัญของเด็กวัยรุ่นคือ เด็กและเยาวชนมักมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ตกเป็นทาสของเกมคอมพิวเตอร์จนถึงขั้น หมกมุ่น และเรียนรู้ พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจากเกม จนนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติ ที่ก่อให้เกิดความสูญเสียแก่ตนเองและสังคม ใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหาและข้อขัดแย้ง ทะเลาะวิวาท จับกลุ่มรวมตัวกันสร้างความปั่นป่วน ในชุมชนไปจนถึงการยกพวกตีกัน มีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้น เป็นพ่อแม่ตั้งแต่อายุน้อย ขาดความรับผิดชอบ เข้าถึงสารเสพติดได้ง่าย ขาดหลักยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ไม่เห็นความสำคัญของหลักศาสนา ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัวค่อนข้างเปราะบาง ติดเพื่อน ติดสื่อ และให้ความสำคัญกับวัตถุมากกว่าความมีคุณธรรม น้ำใจ นอกจากนี้เด็กและเยาวชนยังมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสังคม อาทิติดการพนัน การมั่วสุมใน หอพัก ไม่ชอบไปโรงเรียน หนีเรียน ทำร้ายรังแกกันเองและหมกมุ่นกับสื่อที่ไม่สร้างสรรค์

การพัฒนานักเรียนทุกคนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกายจิตใจสติปัญญาความสามารถมีคุณธรรม จริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้นนอกจาก จะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้วการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นกับนักเรียนที่เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา ดังที่ ธีระ รุจเจริญ (2548) ได้กล่าวไว้ว่า สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่างๆซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้วในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกันเป็นต้นว่าปัญหาเศรษฐกิจปัญหาการระบาดของสารเสพติดปัญหา การแข่งขันในรูปแบบต่างๆที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้องดังนั้นภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหวังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายรัฐธรรมนูแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 49 กำหนดให้ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอ กันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่ต้องเก็บค่าใช้จ่าย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2555 ได้กำหนดความ มุ่งหมายของการศึกษาในมาตรา 6 ไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2547) ได้กำหนด นโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกำหนดมาตรการสนับสนุน ส่งเสริมศักยภาพนักเรียนเน้นกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาป้องกันแก้ไขปัญหาและคุ้มครองสิทธิเด็กโดยให้สถาน ศึกษาดำเนินการตามแนวทางเพราะสภาพสังคมปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจการเมือง วัฒนธรรม และความเจริญของเทคโนโลยีต่างๆ ส่งผลต่อการเกิดปัญหาในด้านสังคมปัจจุบันจึงเป็นหน้าที่ของสถาน ศึกษาที่ต้องหาแนวทาง นำเทคนิควิธีการต่างๆ มาพัฒนาครูเพื่อที่จะสามารถดำเนินการในระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์วัชบุรีตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ ตำบลลิเวศน์ อำเภอวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เปิดรับ นักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรับนักเรียนประเภทประจำ มีจำนวน นักเรียนทั้งสิ้น 920 คน จากการบันทึกการสัมภาษณ์หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการบันทึก

พฤติกรรมนักเรียน บันทึกการประชุมผู้ปกครองของกลุ่มงานพัฒนาคุณภาพนักเรียน (2556) ว่า ส่วนใหญ่มีฐานะยากจน เด็กจากครอบครัวที่แตกแยก พ่อแม่หย่าร้าง พ่อแม่เสียชีวิตแล้วต้องอาศัยอยู่กับปู่ตายายหรือญาติพี่น้อง ครอบครัวขาดเอาใจใส่ การขาดความอบอุ่น ความไม่เข้าใจกันระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน แสดงออกซึ่งลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร พุดจก้าว่าร้าย การใช้สารเสพติด นอกจากนี้โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ธวัชบุรี เป็นโรงเรียนประจำเมื่อนักเรียนเหล่านี้มาอยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก จึงก่อให้เกิดปัญหาหลายอย่าง เช่น การเล่นการพนัน ทะเลาะวิวาท ชู้สาวและสารเสพติด เพราะนักเรียนมีความแตกต่างกันระหว่างวัย และชีวิตความเป็นอยู่ทำให้ต้องดูแลเลี้ยงดูนักเรียนแทนผู้ปกครองของนักเรียน จึงจำเป็นต้องให้การดูแล ให้ความอบอุ่นแก่นักเรียนเป็นกรณีพิเศษ ดังมีผู้วิจัยเห็นความสำคัญระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ทำการวิจัยไว้ เชาวลิต จินดารัตน์ (2551) พบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการคัดกรองนักเรียนตามลำดับ

จากสภาพปัญหาของนักเรียนดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ธวัชบุรี ทั้งนี้ผลที่ได้มาจากประยุกต์ใช้ให้นักเรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และรักประเทศชาติ ท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม โดยที่ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู และผู้ปกครองนักเรียนจำเป็นต้องร่วมมือกันดำเนินการแก้ไขปัญหานักเรียนและมีความเข้าใจในการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงวิธีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ธวัชบุรี อำเภोधวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ธวัชบุรี อำเภोधวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ธวัชบุรี อำเภोधวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ธวัชบุรี อำเภोधวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

3. สมมติฐานของการวิจัย

3.1 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ธวัชบุรี อำเภोधวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก

3.2 ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ธวัชบุรี อำเภोधวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับน้อย

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

4.1 เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผนส่งเสริมสนับสนุน แก้ปัญหา และพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ธวัชบุรี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

4.2 เป็นข้อมูลสำหรับสำนักงานการจัดการศึกษาพิเศษ และสำนักงานการศึกษาอื่นๆ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผนส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

4.3 ได้ทราบข้อเสนอแนะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ธวัชบุรี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ธวัชบุรี จำนวน 67 คน ปีการศึกษา 2557

5.2 ขอบเขตด้านตัวแปร

5.2.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) ระดับการศึกษาได้แก่ ปริญญาตรี และปริญญาโท และประสบการณ์ในการทำงานได้แก่ 1- 5 ปี 6 – 12 ปี และ 13 ปีขึ้นไป

5.2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ธวัชบุรี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน (กรมส่งเสริมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2546 หน้า 9)

5.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ธวัชบุรี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2557

5.4 ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาที่ทำการศึกษามีผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตั้งแต่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 สิ้นสุด 30 กันยายน พ.ศ. 2557

6. วิธีดำเนินการวิจัย

6.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ธวัชบุรี จำนวน 67 คน ปีการศึกษา 2557

6.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยคำถามครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามที่มีลักษณะปลายปิดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามที่มีลักษณะปลายปิดเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์วัชบุรี อำเภอวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ใน 5 ด้านดังนี้ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ โดยใช้แบบสอบถามชนิดเลือกตอบ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Numerical rating scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended)

เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ วัชบุรี อำเภอวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

6.3 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (m) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s)

7. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์วัชบุรี อำเภอวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุปผลดังนี้

7.1 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ วัชบุรี อำเภอวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน รองลงมาคือ **ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา** ด้านการส่งต่อนักเรียน และ**ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล** ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ **ด้านการคัดกรองนักเรียน**

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ ได้แก่สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ในด้านการเรียน เช่น ความตั้งใจเรียน การมาเรียน การขาดเรียน รองลงมาคือ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน บันทึก ผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.6) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ เยี่ยมบ้านนักเรียน

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุดคือ จำแนกนักเรียนตามผลการ เรียน รองลงมาคือ จำแนกนักเรียนตามการปรับตัวทางเพศ วางแผนในการคัดกรองนักเรียน ส่วนข้อที่มี ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ จำแนกนักเรียนตามสภาพร่างกาย

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รองลงมาคือ จัดกิจกรรมส่งเสริมความ สามารถพิเศษให้แก่แก่นักเรียน จัดกิจกรรมโฮมรูม ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ รายงานผลการจัดกิจกรรม ประชุมผู้ปกครองนักเรียน

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ มอบหมายให้นักเรียนรับผิดชอบงานเวรประจำวัน รองลง มาคือ มอบหมายให้นักเรียนรับผิดชอบงานเวรเขตพื้นที่บริการ ให้ความร่วมมือในการป้องกันพฤติกรรมที่

ไม่เหมาะสมของนักเรียน ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ จัดกิจกรรมอบรมประจำสัปดาห์

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ จัดปัจฉิมนิเทศแก่นักเรียนที่สำเร็จการศึกษา รองลงมาคือ ให้ครูฝ่ายปกครองได้ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน ประเมินการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ให้ครูแนะแนวได้ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน

7.3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ รัชชบุรี อำเภอรัชชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ **ด้านการคัดกรองนักเรียน** รองลงมา ได้แก่ **ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล** ด้านการส่งเสริมนักเรียน และ**ด้านการส่งต่อนักเรียน** ส่วนด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือ **ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา**

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ จัดทำระบบส่งต่อนักเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รองลงมาคือ เยี่ยมบ้านนักเรียน สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพครอบครัวของนักเรียน ส่วนข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือ บันทึกระเบียบสะสม (ปพ.8)

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ จำแนกนักเรียนตามความประพฤติ รองลงมาคือ จำแนกนักเรียนตามสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มมีปัญหา ส่วนข้อที่มีระดับปัญหามากที่สุดคือ จำแนกนักเรียนตามสภาพร่างกาย

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ จัดกิจกรรมด้านการคุ้มครองนักเรียน เช่น ชู้สาว ปัญหาการทะเลาะวิวาท ความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ รองลงมาคือ ศึกษาความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรมออนและศึกษาความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม ส่วนข้อที่มีระดับปัญหามากที่สุดคือ จัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพอิสระ

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับน้อยทุกข้อ โดยข้อที่มีปัญหามากที่สุดคือ ให้ความร่วมมือในการป้องกันพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน รองลงมา ได้แก่ จัดกิจกรรมอบรมประจำสัปดาห์ และให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียน ส่วนข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือ รักษาความลับของนักเรียน

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ เชิญผู้ปกครองมารับทราบถึงความจำเป็นในการส่งต่อนักเรียน รองลงมาคือ ติดตามผลนักเรียนหลังจบการศึกษา และให้ครูพยาบาลได้ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน ส่วนข้อที่มีระดับปัญหามากที่สุดคือ จัดปัจฉิมนิเทศแก่นักเรียนที่สำเร็จการศึกษา

8. อภิปรายผล

จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษา

สงเคราะห์ธวัชบุรี อำเภोधวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้อภิปราย ดังนี้

8.1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ธวัชบุรี อำเภोधวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ธวัชบุรี อำเภोधวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ได้มีการส่งเสริม สนับสนุน และให้ความสำคัญในการดำเนินงานจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยยึดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนที่มีความเป็นมาตรฐาน มีแผน /โครงการ/ กิจกรรม การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนสอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน เพื่อส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนอย่างครอบคลุมทุกกลุ่ม อีกทั้งมีการประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของนักเรียน เพื่อให้สนองต่อจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาว่าต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และแนวการจัดการศึกษายังให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคนโดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (มาตรา 22) และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 2) ที่ได้กำหนดนโยบายสู่การปฏิบัติให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัด มีหน้าที่ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา ครูอาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียน เน้นกิจกรรมส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาและการคุ้มครองสิทธิเด็กเพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครู ผู้ปกครอง ชุมชนหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ให้มีคุณธรรมจริยธรรม และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการศึกษาในสถานศึกษาการเรียนรู้และวิถีชีวิตในสังคม และตรงกับกลยุทธ์ความสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ระบุว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ได้รับการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ทั้งผู้บริหารครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จึงให้ความสำคัญในการนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ เพราะเป็นการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือ ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีคุณสมบัติ “เก่ง ดี มีสุข” โดยได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยเฉพาะครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **จากรุวรรณ รัตนมาลี (2547 : 138)** ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **รัตนภรณ์ เรืองแท้ (2552)** ได้ศึกษาการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่าสภาพการดำเนินการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านเตรียมการและการวางแผน ด้านการดำเนินงานตามแผน ด้านการตรวจสอบและการประเมินผล และด้านการรายงานผลการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ **วิโรจน์ สุรสาคร (2550)** ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครนครปฐม พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครนครปฐม โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติมาก และยังมีการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครปฐม ได้แก่ การจัดทำโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน การจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน การเพิ่มเติมความรู้และสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากร

เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ รัชชบุรี อำเภอรัชชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลการวิจัยเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์รัชชบุรี อำเภอรัชชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากโรงเรียนมีการส่งเสริม สนับสนุน และให้ความสำคัญในการดำเนินงานจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดเวลาและอำนวยความสะดวกให้ครูที่ปรึกษาในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน มีการจัดทำและเตรียมเครื่องมือหลายชนิดในการเก็บข้อมูลนักเรียนในหลาย ๆ ด้าน เช่น ผลการเรียน สุขภาพ ประวัติครอบครัว เป็นต้น มีการใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีการชี้แจงทำความเข้าใจกับนักเรียน ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนเพื่อให้ข้อมูลตามความเป็นจริงและที่เป็นปัจจุบันเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคน เพื่อที่จะได้วิเคราะห์และสรุปลงในระเบียบสะสมของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ดังที่**กรมสุขภาพจิต (2551ก : 10)** ได้กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นการรู้จักความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้จักข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยให้มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ได้จากเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายตามหลักวิชาการ มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหา นักเรียนซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ประภาส นาคประวัติ (2553)** ได้ศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 1-3 ในเขตอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่าด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนและให้ความสำคัญในการดำเนินงานจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) และการใช้ระเบียบสะสมเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **บุญหนา ศรีลาดเลา (2547 : 102)** ได้ศึกษาวิจัย การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนแคนดงพิทยาคม อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การศึกษาเอกสารการประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศ ทำให้บุคลากรส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 องค์ประกอบ โดยเฉพาะมีความเข้าใจในเรื่องของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลได้ดียิ่งขึ้น

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์วัชบุรี อำเภอวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากโรงเรียนมีการกำหนดตัวชี้วัดของเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนไว้อย่างชัดเจน มีความเป็นมาตรฐาน ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจตรงกันในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยพิจารณาจากข้อมูลหลาย ๆ ด้านของนักเรียน จากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน ทำให้ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียน เพื่อการแบ่งกลุ่มนักเรียนมีความถูกต้องน่าเชื่อถือ มีการชี้แจงผลการคัดกรองให้นักเรียนเข้าใจ ทำให้นักเรียนยอมรับผลการคัดกรองนักเรียน อีกทั้งครูที่ปรึกษาเก็บผลการคัดกรองนักเรียนไว้เป็นความลับ ดังที่ กรมสุขภาพจิต (2546 : 13) ได้กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน เป็นการจัดกลุ่มนักเรียนมีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหามาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนและมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่คัดกรองนักเรียนเพื่อจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ปัญหาของนักเรียนจะมีน้อยลง ซึ่งมีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน กรมสุขภาพจิต (2551ก : 16) ยังได้กล่าวถึงการคัดกรองนักเรียนว่า เป็นการพิจารณา ข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มปกติ คือนักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้ว อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ 2) กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การป้องกันและแก้ไข 3) กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาตามแต่กรณี สอดคล้องกับงานวิจัยของฉลอง เอี่ยมวิไล (2547) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพิชิต เขต 1 พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการส่งต่ออยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ มธุริน แผลงจันทิก (2554 : 114) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการคัดกรองนักเรียนมีการปฏิบัติมากที่สุด

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์วัชบุรีอำเภอวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากโรงเรียนมีแผน /โครงการ/กิจกรรม สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปรึกษามีความพร้อม และให้ความสำคัญกับกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมโฮมรูมหรือกิจกรรมแนะแนว เพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างครอบคลุมทุกกลุ่มมีการชี้แจงผู้ปกครองเพื่อขอความร่วมมือในการหาแนวทางปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียน รวมทั้งมีการรายงานผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 3) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมนักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษา ไม่ว่าจะเป็นักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาหากกลับมาเป็นักเรียนกลุ่มปกติ และมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป ซึ่งสอดคล้อง

กับ **ฉันทนา จันทร์บรรจง (2546 : 52)** ได้เสนอแนะแนวทางคือ ครูที่ปรึกษาหรือครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นกับนักเรียนที่อยู่ในความดูแล และครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนเพื่อสร้างความอบอุ่นเป็นกันเองกับนักเรียนครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นจึงจะสามารถทำงานด้านการส่งเสริมนักเรียนได้สำเร็จตามเป้าหมาย

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ธวัชบุรี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากโรงเรียนมีมาตรการให้ครูที่ปรึกษาและครูที่เกี่ยวข้องกับดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนให้ความร่วมมืออย่างดีโดยเน้นที่การปฏิบัติจริง มีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม อย่างหลากหลายและสอดคล้องกับลักษณะปัญหาของนักเรียน ครูที่ปรึกษามีภาวะทางอารมณ์เหมาะสม มีทักษะในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ปฏิบัติตนเป็นที่น่าเชื่อถือ ศรัทธาของนักเรียน มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันในการทำงานร่วมกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา และโรงเรียนมีการประเมินผลและทำรายงานการจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ดังที่กรมสุขภาพจิต (2551ข : 2 - 18) ได้กล่าวว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรให้ความใส่ใจกับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่จะต้องให้ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาสังคมการป้องกันและแก้ไขนักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่ และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉลอง เอี่ยมวิไล (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตรเขต 1 พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการส่งต่ออยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อุทัย วงศ์จันทร์ (2552)** ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1 - 3 ในอำเภอฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญห ได้ให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน ได้จัดกิจกรรมที่ช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ธวัชบุรี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากโรงเรียนประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความชัดเจนและครบถ้วนของข้อมูลของนักเรียนกลุ่มที่ต้องการส่งต่อเพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหของนักเรียนโดยคณะครู ครูแนะแนว และครูที่ปรึกษาพยายามอย่างเต็มที่เพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนก่อนการส่งต่อตามขอบเขตความสามารถของตนในการช่วยแก้ไขปัญหของนักเรียน พร้อมทั้งปกปิดข้อมูลของนักเรียนที่ถูกส่งต่อไว้เป็นความลับ รวมถึงโรงเรียนมีการชี้แจงให้ผู้ปกครองและนักเรียน ให้มีเจตคติที่ดีต่อการถูกส่งต่อ เพื่อเข้าใจ ให้การร่วมมือ และรับการช่วยเหลือ ในการส่งต่อนักเรียนไปพบผู้เชี่ยวชาญและครูที่ปรึกษามีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกส่งต่ออย่างสม่ำเสมอ ดังที่กรมสุขภาพจิต (2546 : 8) ได้กล่าวว่า การส่งต่อนักเรียนเป็นในการป้องกันและแก้ไขปัญหของนักเรียนโดยครูที่ปรึกษานั้นอาจมีบางกรณีที่ปัญหามีความยากต่อการช่วยเหลือ

หรือช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้นหากปล่อยให้ปัญหาลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากที่แก้ไขได้ สอดคล้องกับ **โซว์นันต์ มาร์ตวงค์ (2547 : 124)** ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ครูที่ปรึกษาทุกคนมีความเข้าใจในบทบาทและระบบปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาทุกคนมีความเข้าใจในบทบาทและระบบปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาและเกิดความตระหนักในการที่จะช่วยแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมีความชัดเจนเป็นระบบ และสอดคล้องกับ **ยุทธนา เรื่องไพศาล (2547 : 85)** ได้ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ได้เสนอแนะแนวทางครูที่ปรึกษาควรประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือดูแลนักเรียนและประสานงานกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องส่งต่อต้องมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบและประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญหรือผู้เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ **ประภาส นาคประวัตติ (2553)** ได้ศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 1-3 ในเขตอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่าด้านการส่งต่อ ได้จัดกิจกรรมด้านการส่งต่อ โดยประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนภายในโรงเรียน เช่น ครูแนะแนวครูฝ่ายกิจการนักเรียน การประเมินผลการดำเนินงานการส่งต่อนักเรียน การสรุปผลการดำเนินงานส่งต่อนักเรียน

8.2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ชวชัย อำเภอ่าวชัยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ชวชัย มีการส่งเสริม สนับสนุน และให้ความสำคัญในการดำเนินงานจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยยึดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนที่มีความเป็นมาตรฐาน มีแผน /โครงการ/กิจกรรม การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนสอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน เพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างครอบคลุมทุกกลุ่ม อีกทั้งมีการประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของนักเรียน เพื่อให้สนองต่อจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2545 ที่ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาว่าต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และแนวการจัดการศึกษา ยังให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคนโดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (มาตรา 22) สอดคล้องกับ กรมสุขภาพจิต (2544 :7) ตระหนักถึงความสำคัญกับการจัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้มีมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต และความสำเร็จของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ทั้งการร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ ของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ยึดนักเรียนเป็นสำคัญในการพัฒนา เพื่อดูแลช่วยเหลือด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา หรือการส่งเสริมจึงเป็นสิ่งจำเป็น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **รัตนภรณ์ เรื่องแท้ (2552)** ได้ศึกษาการบริหาร

จัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีปัญหาบ่อย เรียงลำดับคือ ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงาน ด้านการตรวจสอบและการประเมินผล ด้านการเตรียมการและการวางแผน และด้านการดำเนินงานตามแผน

เมื่อพิจารณาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ รัชชบุรี อำเภอรัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นรายด้าน พบว่าโดย ด้านที่มีระดับปานกลาง คือด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียน ส่วนด้านที่มีระดับน้อย ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อนักเรียน ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลการวิจัยเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์รัชชบุรี อำเภอรัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องจาก โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุน ชี้แจงทำความเข้าใจในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รวมทั้งครูและผู้ที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในด้านการเรียน เช่น ความตั้งใจเรียน การมาเรียน และการขาดเรียนน้อย ซึ่งโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เป็นโรงเรียนที่รับเด็กมีปัญหา ถ้าขาดความร่วมมือ การเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด ก็จะทำให้เกิดปัญหามาก ปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีสาเหตุมาจาก โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามความเป็นจริง ที่ครอบคลุม ทุก ๆ ด้าน เช่น ผลการเรียน สุขภาพ ประวัติครอบครัว เป็นต้น มีการใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนในการเก็บรวบรวมข้อมูลน้อย รวมทั้งโรงเรียนไม่จัดเวลาและอำนวยความสะดวกให้ครูที่ปรึกษาในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน จึงทำให้โรงเรียนมีข้อมูลที่เป็นปัจจุบันเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคนน้อย ด้วยเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวจึงทำให้ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ**ณรงค์ชัย साไพรวัลย์ (2546)** ทำการวิจัยเรื่อง การติดตามผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนมหาชัยพิทยาคาร จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับ คือ 1) การป้องกันและการแก้ไขปัญหา 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งต่อนักเรียน 4) การส่งเสริมนักเรียน

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์รัชชบุรี อำเภอรัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องจากการระดมความคิดจากครูในการกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนยังทำได้น้อย รวมทั้งครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการคัดกรองนักเรียนมีความเข้าใจไม่ตรงกันในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน การคัดกรองนักเรียนขาดการพิจารณาจากข้อมูลหลาย ๆ ด้าน และไม่มีการชี้แจงผลการคัดกรองให้นักเรียนเข้าใจ ทำให้ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียน เพื่อการแบ่งกลุ่มขาดความถูกต้องน่าเชื่อถือ นักเรียนไม่ยอมรับผลการคัดกรอง ปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน มีสาเหตุมาจากครูยังไม่เห็นความสำคัญ และไม่ตระหนักในความสำคัญของการคัดกรองนักเรียน ครูไม่รักษาความลับในการคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ครูยึดแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนเป็นเกณฑ์

คัดกรองนักเรียนเพียงอย่างเดียวและคัดกรองนักเรียนไม่ตรงตามสภาพเป็นจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ **นิกร ทองทิพย์ (2550)** ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ เชียงดาว พบว่า การดำเนินงานได้มีการวางแผนในการคัดกรองนักเรียน โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม คือกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มที่มีความสามารถพิเศษ แต่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ชัดเจนจึง จัดกลุ่มได้ยาก ด้วยเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวจึงทำให้ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์อรัญบุรี อำเภอรัญบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปรึกษาให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียนกลุ่มเสี่ยงมาก ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มที่ต้องให้ความดูแลเป็นพิเศษ และยังมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนกลุ่มปกติอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งกิจกรรมที่จัดขึ้นสอดคล้องกับความต้องการและความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน และรายงานผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง กรมสุขภาพจิต (2546 : 3) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทุกฝ่ายรวมทั้งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างานต่าง ๆ ต้องตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ สำหรับวิธีการและเครื่องมือในการส่งเสริมนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรใช้วิธีการและเทคนิคที่หลากหลายก้าวทันเทคโนโลยี ใหม่ ๆ เพื่อให้ได้พัฒนานักเรียนอย่างทั่วถึงเสริมทักษะความสามารถด้านต่างๆดังกล่าวจึงทำให้ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียนอยู่ในระดับน้อย

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา พบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์อรัญบุรี อำเภอรัญบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย อาจเนื่องจากโรงเรียนให้ความสำคัญในการพัฒนาครูที่ปรึกษาให้มีความรู้ และทักษะในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ส่งผลให้ครูที่ปรึกษาแสดงอารมณ์ที่เหมาะสมในการทำงานร่วมกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา และยังสามารถกำหนดมาตรการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยเน้นการปฏิบัติจริงได้อย่างเหมาะสมและตรงกับปัญหาและความต้องการของนักเรียน การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ตลอดจนโรงเรียนยังมีการประเมินผลและทำรายงานการจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้นหาผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ด้วยเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวจึงทำให้ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน อยู่ในระดับน้อย

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์อรัญบุรี อำเภอรัญบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย อาจเนื่องจากครูแนะแนวกับครูที่ปรึกษามีข้อมูลของนักเรียนกลุ่มที่ต้องการส่งต่อชัดเจนและครบถ้วน โดยประสานความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหานักเรียนก่อนการส่งต่อเพื่อรับการช่วยเหลือ พร้อมทั้งชี้แจงให้ผู้ปกครองนักเรียนเพื่อทำความเข้าใจและร่วมมือในการส่งต่อนักเรียน และติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกส่งต่ออย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 ข : 51-52) ได้กำหนดไว้ โดยแบ่งกระบวนการส่งต่อนักเรียนเป็น

2 ลักษณะ คือ 1) การส่งต่อภายใน กรณีที่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาได้ดำเนินการตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาแล้วแต่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษาจะส่งต่อนักเรียนให้ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองดำเนินการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือตามความเหมาะสมต่อไป กรมสุขภาพจิต (2547 ข : 132) และ 2) การส่งต่อภายนอก เป็นการส่งนักเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องได้ช่วยเหลือพัฒนานักเรียนกรณีที่เกิดความสามารถของสถานศึกษา โดยครูแนะแนวหรือผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อและมีการติดต่อรับทราบผลการช่วยเหลือเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ยังมีแผนพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบยั่งยืนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุมาลี ทองงาม (2555)** ได้ศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดโคกนอน สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่า แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดโคกนอนได้ดำเนินงานพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามกระบวนการ 5 ขั้นตอนตามหลักสากล โดยได้ใช้แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) ได้เยี่ยมบ้าน วางแผนการคัดกรอง จัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ ให้ความรู้แก่ครูในการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียน และเชิญผู้ปกครองมารับทราบถึงความจำเป็นในการส่งต่อนักเรียน ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อ อยู่ในระดับน้อย

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะนำไปใช้

จากข้อค้นพบจากการวิจัย เรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์รั้วขบุรี อำเภอรั้วขบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด มีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้

9.1.1 จากผลการวิจัย พบว่า **ด้านการคัดกรองนักเรียน** มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ดังนั้นผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ต้องร่วมมือกันในการคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่ม เช่น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา และมีการประชุมชี้แนะข้อมูลและวิธีการคัดกรองนักเรียนอย่างชัดเจน

9.1.2 จากผลการวิจัย พบว่า **ด้านการส่งเสริมนักเรียน** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะ **จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน** มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนด้านต่างๆ เช่น ด้านความรู้ความสามารถด้านอาชีพ และด้านอื่นๆ ซึ่งควรปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อประสิทธิภาพในการส่งเสริมนักเรียนต่อไป

9.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

9.2.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์รั้วขบุรี อำเภอรั้วขบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เชิงลึกเช่นการสัมภาษณ์ผู้ปกครองและครู เพื่อเจาะลึกถึงสาเหตุการแก้ไขปัญหานักเรียนและปัจจัยนำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

9.2.2 ควรศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์รั้วขบุรี อำเภอรั้วขบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

9.2.3 ควรศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนอื่นๆในพื้นที่จังหวัดอื่น หรือพื้นที่อื่น เพื่อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาต่อไป

10. บรรณานุกรม

จารุวรรณ รัตนมาลี. (2547). สภาพและปัญหาการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. ค้นคว้าแบบอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.

ณรงค์ชัย สาไพรวลัย. (2546). การติดตามผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมหาชัยพิทยาคาร จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

โชวันันต์ มารุตวงศ์. (2547). การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี. การศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ฉลอง เอี่ยมวิไล. (2547). การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม., พิษณุโลก, มหาวิทยาลัยนเรศวร.

นิกร ทองทิพย์. (2550). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่. ค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บุญหนา ศรีลาดเลา. (2547). การพัฒนาการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแคนดงพิทยาคม อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์. ค้นคว้าแบบอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ประภาส นาคประวดี. (2553). ศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 1-3 ในเขตอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จันทบุรีเขต 2. งานนิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

มธุริน แผลงจันทิก. (2554). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. สาร นิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.

รัตนารมณ์ เรืองเหล็ก. (2552). การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. การศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิโรจน์ สุรสาคร. (2550). การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครปฐม. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิต วิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อุทัย วงศ์จันทร์. (2552). สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1 - 3 ในอำเภอฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 3. การศึกษาอิสระ

ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
สมาลี ทองงาม. (2555). การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียน
วัดโคกนอน สำนักงานเขตภาษีเจริญกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิต
วิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

11. คำขอขอบคุณ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ เพราะได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหลายฝ่าย ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณ
สถาบัน องค์กร และบุคคลที่ได้ให้ความช่วยเหลือดังต่อไปนี้

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอัยเย็ดและคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้
ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แนะแนวทางการเขียนสารนิพนธ์แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่าน ที่เสียสละเวลาอันมีค่าช่วยเติมเต็มให้วิทยานิพนธ์
นี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ ดร. กฤตยากร ลดาวัลย์ อาจารย์
ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำแนะนำ สละเวลาอันมีค่าตรวจแก้ข้อบกพร่องต่างๆ ให้ถูกต้องสมบูรณ์ และ
ขอขอบคุณ อาจารย์บรรจบ ไชยชาติ ที่ช่วยประสานงานในการแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย
เพื่อให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ที่อำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือช่วยเหลือผู้วิจัยด้วยดีตลอดจนให้
ข้อเสนอแนะและอื่นๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ ครั่งนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น